

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

14.06.2019

Vår ref:

2019/8223

Deres dato:

Deres ref:

Karasjoga gielda / Karasjok kommune
Postboks 84
9735 KARASJOK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marianne Hovde, 77642065

Fylkesmannen åpner lovlighetskontroll – vedtak i kommunestyresak nr. 19/21 – Forskrift om bruk av vannskuter på vassdrag

Fylkesmannen er orientert om at kommunestyret i Karasjok, i vedtak av 9. mai 2019 under sak 19/21, vedtok en forskrift om bruk av vannscooter på vassdrag.

Det hefter etter vårt syn betydelig grad av usikkerhet ved om vedtaket er lovlig og gyldig fattet, og på denne bakgrunn vil vi orientere kommunen om at vi finner vi det nødvendig å ta avgjørelsen opp til lovlighetskontroll, jf. kommuneloven § 59 nr. 5. Vi vil redegjøre nærmere for dette.

Sakens bakgrunn

Av høringsbrevet tilhørende den vedtatte forskriften fremgår at bakgrunnen for kommunestyrevedtaket er en enighet mellom Karasjok og Tana kommune om behovet for å innføre restriksjoner for bruk av vannscooter i Tanavassdraget, og øvrige vann/vassdrag i kommunene. Behovet for regulering oppstod i etterkant av opphevelsen av den nasjonale Vannscooterforskriften¹, som la forholdene til rette for en helt ny type lovlig motorferdsel i de nevnte vassdrag.

Forslag til forskrift ble sendt på høring til berørte sektormyndigheter og andre interessenter i brev av 14. januar 2019.

Fylkesmannen mottok den 23. mai melding om vedtak, hvor det fremgår at Karasjok kommunestyre ikke vedtok forskriftsteksten som hadde vært ute på høring, men i stedet vedtok følgende endringsforslag som ble fremsatt i møtet fra Ap, H, Johttidsámiid listu og Sámeálbmot bellodat:

Vannscootere skal registreres i det lokale båtregisteret for Tanavassdraget.

Det tillates bruk av vannscooter, påhengsmotor med vannjet eller propell eller innenbordsmotor i Karasjok kommune og elvene Anárjohka, Gorsjohka, Kárášjohka, Bávttajojohka, lešjohka, Mollešjohka, Váljohka og Deatnu fra kommunegrensa Karasjok/Tana. All ferdsel skal skje hensynsfullt, aktpågivende og varsomt for å unngå skader og ulempe for naturmiljø og mennesker.

¹ Forskrift av 21. juni 2013 nr. 701 om bruk av vannscooter og lignende

Vannscooter, båter med påhengsmotor eller innenbordsmotor skal desinfiseres mot gyrodactylus salaris eller andre sykdommer/parasitter m.m. for å hindre spredning av disse til Karasjok/Tanavassdraget. Hvis vannscooter, båter med påhengsmotor eller innenbordsmotor er brukt i andre innsjøer eller vassdrag skal disse desinfiseres. Dette gjelder også ved første gangs bruk/innføring av vannscooter, båter med påhengsmotor eller innenbordsmotor dokumentasjon for gjennomført desinfisering må fremvises.

Utleie/utlån av vannscooter, båter med påhengsmotor eller båt med innenbordsmotor tillates ikke i turistsammenheng*

Fartsbegrensning 5 knop/9 km/t gjelder områder der folk bader og fisker (fra båt og land). Fører av vannscooter må være fylt 16 år, gjelder også fører av elvebåt med påhengsmotor og båt med innenbordsmotor med mer enn 10 hk.

Det skal vises særlig aktsomhet når fiskeutstyr (garn o.l) er i elva.

*Turister/tilreisende kjenner ikke innsjøer og elver i Karasjok kommune i tilstrekkelig grad, det anses derfor ikke forsvarlig å tillate dette.

Ved gjennomgang av saksprotokollen fra behandlingen av sak 19/21, ser vi at det – forut for kommunestyrets behandling av saken – forelå flere ulike innstillinger til vedtak, herunder innstilling fra rådmannen, fra Utmarksutvalget, fra Hovedutvalg for miljø, plan og samfunnsutvikling, og fra formannskapet. I kommunestyremøtet ble det så fremsatt ytterligere et forslag til vedtak fra Ap, H, Johtidsámiid listu og Sámeálbmot bellodat.

Votering skjedde ved at kun formannskapetets innstilling og forslaget fremsatt i møtet ble satt opp mot hverandre, og sistnevnte ble ifølge møteprotokollen vedtatt med 12 mot 6 stemmer.

Vår vurdering

Etter kommuneloven § 59 nr. 5, jf. kommuneloven § 59 nr. 1, kan departementet på eget initiativ ta en kommunal avgjørelse opp til lovlighetskontroll. Kompetansen er i stor utstrekning delegert videre til Fylkesmannen.

Det vil være opp til Fylkesmannens skjønn når denne adgangen skal benyttes. Det er imidlertid forutsatt at terskelen for å foreta slik lovlighetskontroll skal være høy, av hensyn til at kommunene er selvstendige rettssubjekter som det må forsettes at treffer sine avgjørelser i samsvar med regelverket.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har gitt nærmere retningslinjer for skjønnsutøvelsen etter koml. § 59.nr. 5 i veileder H-2299 om lovlighetskontroll etter kommuneloven § 59. Under veilederens pkt. 6.3.3 fremgår blant annet at i de tilfellene avgjørelsen åpenbart lider av en alvorlig feil, bør saken tas opp til faktisk lovlighetskontroll. I vurderingen skal hensynet til rettssikkerhet vektlegges, og hensynet bør vektlegges forholdsvis større ved myndighetsutøvelse innenfor legalitetsprinsippets område, typisk ved påbud og forbud. Lovlighetskontroll av eget tiltak er imidlertid ikke ment å erstatte alminnelige klageregler, og som utgangspunkt må klageretten benyttes før det kan blir aktuelt å benytte adgangen til lovlighetskontroll. Det foreligger imidlertid ikke alminnelig klagerett over vedtatte forskrifter, og dersom det foreligger klare indikasjoner på at en forskrift ikke er i samsvar med regelverket, taler dette for at det skal gjennomføres kontroll etter koml. § 59 nr. 5.

I foreliggende sak mener Fylkesmannen for det første at det er sannsynlig at det foreligger saksbehandlingsfeil ved forskriftsvedtaket som kan gjøre det ugyldig. Vi viser i denne sammenheng til at forskriftsteksten som ble vedtatt ikke synes å ha vært gjenstand for noen forutgående høringsprosess/medvirkning fra verken offentligheten eller berørte interessegrupper, og dette til tross for at innholdet i svært stor grad avviker fra det utkast – med saksfremlegg – som i forkant var gjenstand for høring. Forslaget som ble vedtatt inneholder helt nye elementer som f.eks. registreringsplikt i det lokale båtregisteret og plikt til desinfisering av kjøretøy, som ikke synes å ha vært gjenstand for utredning og allmenn medvirkning. Dersom dette medfører riktighet, vil forskriften etter vårt syn være vedtatt i strid med fvl. § 37 første og andre ledd. Fra bestemmelsens andre ledd hitsettes:

Offentlige og private institusjoner og organisasjoner for de erverv, fag eller interessegrupper som forskriftene skal gjelde eller gjelder for eller hvis interesser særlig berøres, skal gis anledning til å uttale seg før forskriften blir utferdiget, endret eller opphevet. Så langt det trenges for å få saken allsidig opplyst, skal uttalelse også søkes innhentet fra andre.

Til det ovennevnte tilkommer også at kommunestyrets vedtak, som følge av at det i så stor grad avviker fra administrasjonens innstilling, ikke synes å ha vært gjenstand for utredning. Kommunestyret har ikke selv laget noen begrunnelse for vedtaket, og det saksfremlegg som foreligger tjener dermed ikke som noen begrunnelse for det innhold som til slutt ble vedtatt.

Fylkesmannen er også i tvil om kommunestyret ved behandlingen av sak 19/21 fulgte kommunelovens regler for avstemning, jf. § 35. Vi viser i denne forbindelse til at voteringstemaene i den enkelte sak som utgangspunkt må formuleres slik at det kan stemmes «ja» eller «nei» til samtlige fremsatte forslag. Alternativ votering kan bare benyttes der dette særskilt er hjemlet i lov eller hvor samtlige medlemmer er enige om å benytte denne fremgangsmåten. Også avstemningsrekkefølgen kan være viktig. Forholdene knyttet til saksbehandlingen er et moment som også taler for åpning av lovlighetskontroll i saken, og behøves ytterligere belyst, men vi registrerer at enkelte representanter som deltok ved avstemningen også har stilt spørsmål ved om det ble tatt stilling til samtlige fremsatte forslag.²

Det er også vår foreløpige oppfatning at forskriftens innhold/deler av dette, i seg selv, kan være rettsstridig. Vi viser i denne forbindelse til at forskriften er hjemlet i motorferdselloven § 4, og at dens innhold synes å gå utenfor det som kommunen kan vedta i medhold av bestemmelsen. Slik vi forstår kommunens vedtatte forskrift, innebærer den – gjennom plikten til registrering av kjøretøy i lokalt båtregister - et forbud mot bruk av vannscooter mv. for alle som ikke er fast bosatt i elvedalene i Tanaelvas fiskeområde.³ Vår foreløpige vurdering er at dette vil kunne innebære en ulovlig diskriminering av personer bosatt utenfor nevnte område, men dette vil bli gjenstand for nærmere vurdering. Det samme gjelder for forbudet til utleie «i turistsammenheng», som synes å innebære et forbud mot utleie av motorfartøy til andre enn fastboende i Karasjok kommune. Plikt til desinfisering av motorfartøy og innføring av egen aldersgrense er også forhold som vil kunne bli selvstendige tema i lovlighetskontrollen.

Fylkesmannens vurdering er etter dette at det hefter betydelig usikkerhet om gyldigheten av kommunens vedtak av forskrift om bruk av vannscooter, jf. vedtak i sak 19/21 den 9. mai 2019.

---

² Jf. artikkel i Ságat 24. mai 2019

³ Jf. forskrift om registrering og merking av båter som skal benyttes ved fiske i Tanaelvas fiskeområde § 2

Hensynet til rettssikkerhet for de som berøres av forbudene forskriften oppstiller, taler etter vårt syn tungt for å gjennomføre en lovlighetskontroll i denne saken, og det foreligger etter vårt syn klare indikasjoner på feil ved vedtaket som kan få betydning for dets gyldighet. Fylkesmannen tar på dette grunnlag vedtaket av 9. mai 2019 opp til lovlighetskontroll, jf. kommuneloven § 59 femte ledd.

Vi ber kommunen om å oversende alle sakens dokumenter, samt dokumenter/opplysninger som vurderes egnet til å belyse de forhold som er nevnt i dette brev. Vi ber også særskilt om kommunens redegjørelse og syn på de problemstillinger som knytter seg til hjemmel for vedtaket og saksbehandlingen.

Det bes om et snarlig svar, men senest innen den **5. juli 2019**.

Kommunestyret v/ordfører bes videre orientert om saken.

Med hilsen

Toril Feldt (e.f.)
konstituert justis- og kommunaldirektør

Marianne Hovde
leder for juridisk seksjon

Dokumentet er elektronisk godkjent